

Дело C-445/19

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

6 юни 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Østre Landsret (Дания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

29 май 2019 г.

Ищец:

Viasat Broadcasting UK Ltd

Ответници:

TV 2/Danmark A/S

Кралство Дания

Предмет на главното производство

Viasat Broadcasting UK Ltd (наричано по-нататък „Viasat“) иска TV 2 Danmark A/S (наричано по-нататък „TV 2“) да бъде осъдено да заплати т.нар. „лихва за неправомерност“ в размер на 1 746 300 000 DKK върху държавната помощ, получена от TV 2 през периода 1995—2003 г., при положение че впоследствие помощта е била одобрена като компенсация за обществена услуга съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС. TV 2 и датската държава молят искът да бъде отхвърлен и представят редица възражения относно това дали ищецът има право на лихва за неправомерност и в какъв размер.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Преюдициално запитване, отправено съгласно член 267, параграф 2 ДФЕС относно съдържанието и обхвата на задължението на държавите членки да задължат получател на помощ да плати т.нар. „лихва за неправомерност“,

дефинирана по-специално в решения от 12 февруари 2008 г., CELF (C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79) и от 18 декември 2008 г., Wienstrom (C-384/07, ECLI:EU:C:2008:747).

Преюдициални въпроси

1 Съществува ли задължение за националния съд да разпореда на получателя на помощта да плати лихва за неправомерност (вж. решение по дело CELF) и в случай като настоящия, в който неправомерната държавна помощ представлява приета впоследствие за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС компенсация за обществена услуга и в който одобрението се основава на оценка на общото финансово състояние на цялото предприятие, предоставящо обществена услуга, включително на неговата капитализация?

2. Съществува ли задължение за националния съд да разпореда на получателя на помощта да плати лихва за неправомерност (вж. решение по дело CELF) и по отношение на суми, които при обстоятелства като тези в настоящия случай са прехвърлени от получателя на помощта на свързани с него предприятия по силата на публичноправно задължение, но с окончателно решение на Комисията са квалифицирани като представляващи предимство за получателя на помощта по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС?

3. Съществува ли задължение за националния съд да разпореда на получателя на помощта да плати лихва за неправомерност (вж. решение по дело CELF) и по отношение на държавна помощ, която получателят на помощта при обстоятелства като тези в настоящия случай е получил от публично контролирано предприятие, при положение че част от средствата на последното са от продажби на услугите на получателя на помощта?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Членове 102, 106, 107 и 108 ДФЕС.

Известие на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ С 85, 2009 г., стр. 1, наричано по-нататък „известие за сътрудничество“).

Известие на Комисията — Към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите членки да възстановят неправомерни и несъвместими държавни помощи (ОВ С 272, 2007 г., стр. 4, наричано по-нататък „известие за възстановяване“).

Цитирани решения на Комисията

Решение 2006/217/ЕО на Комисията от 19 май 2004 г. относно мерките, приведени в действие от Дания за TV2 Danmark, NN 22/2002 (наричано по-нататък „решението от 2004 г.“).

Решение С (2004) 3632 окончателен на Комисията от 6 октомври 2004 г. по дело за държавна помощ № N 313/2004, свързано с рекапитализацията на TV 2 DANMARK A/S (наричано по-нататък „решението относно рекапитализацията“)

Решение С (2008) 4224 окончателен на Комисията от 4 август 2008 г. по дело N 287/08 (наричано по-нататък „решението относно помощта за оздравяване“)

Решение 2011/839/ЕС на Комисията от 20 април 2011 година относно мерките, приведени в действие от Дания С 2/03 за TV2/Danmark (наричано по-нататък „решението от 2011 г.“)

Решение 2012/109/ЕС на Комисията от 20 април 2011 година относно държавна помощ С 19/09 (ex N 64/09), която Дания възнамерява да приведе в действие във връзка с реструктурирането на TV2 Danmark A/S (наричано по-нататък „решението относно реструктурирането“)

Цитирана практика на Съда

Altmark (C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415)

SELF (C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79)

Wienstrom (C-384/07, ECLI:EU:C:2008:747)

TV 2/Danmark/Комисия (C-649/15 P, ECLI:EU:C:2017:835)

Комисия/TV 2/Danmark (C-656/15 P, ECLI:EU:C:2017:836)

Viasat Broadcasting UK/TV 2/Danmark (C-657/15 P, ECLI:EU:C:2017:837)

Viasat Broadcasting UK/Комисията (C-660/15, ECLI:EU:C:2017:178)

TV 2/DANMARK A/S и др./Комисия (T-309/04, T-317/04, T-329/04 и T-336/04, ECLI:EU:T:2008:457)

TV 2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684)

Viasat Broadcasting UK/Комисията (T-125/12, EU:T:2015:687).

TV 2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684)

Eesti Pagar (C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172)

Residex Capital IV CV (C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814)

Siemens/Комисия (T-459/93, ECLI:EU:T:1995:100)

Цитирани разпоредби от националното право

Lov om radiog fjernsyns virksomhed (наричан по-нататък „Закон за радиото и телевизията“) и по-специално членове 24, 29, 30 и 33.

Кратко представяне на обстоятелствата и на главното производство

- 1 Ищецът по главното производство е излъчващото търговска телевизия дружество Viasat. Дватама ответници са съответно датската държава (представявана от Министерството на културата) и излъчващото обществена телевизия държавно дружество TV 2. TV 2 е създадено през 1986 г. като автономна институция под държавен контрол съгласно съответните разпоредби от Закона за радиото и телевизията. От момента на създаването му TV 2 има задължения, свързани с обществена услуга. Viasat и TV 2 са конкуренти на датския пазар за национално разпространение на телевизионни канали.

Схема за финансиране на TV 2 през периода 1995—2004 г.

- 2 Правното основание в Дания за мерките за финансиране в полза на TV 2 през годините, които са от значение за настоящото дело, се съдържа в Закона за радиото и телевизията в различните му редакции: вж. тяхното описание в решението от 2011 г.
- 3 Създаването и първоначалното функциониране на TV 2 са финансирани чрез заем за започване на дейност в размер на 510,8 млн. DKK без внасяне на капитал. TV 2, което от своето създаване е слабо капитализирано, финансира текущите си дейности със средствата от лицензионни такси и доходите от продажби на своето време за телевизионна реклама, за които продажби до 1997 г. отговаря независимото държавно дружество TV 2 Reklame A/S. В допълнение на това получава финансиране от доходите от продажби на програми и други услуги. В периода 1995—1996 г. финансирането на TV 2 е уредено по следния начин: делът на TV 2 от лицензионните такси постъпва в специален държавен фонд, наречен фондът за TV 2. Печалбите на TV 2 Reklame A/S, получени от гореспоменатите продажби от това дружество на рекламно време по TV 2, също постъпват в този фонд. Съгласно член 30 от Закона за радиото и телевизията „цялостната дейност на TV 2“ (т.е. както нейната национална, така и нейната регионална дейност: за повече подробности вж. по-долу) се финансират „със суми, прехвърлени от фонда за TV 2 в съответствие с рамковите бюджети, определени от министъра на културата“. Съгласно подготвителните документи във връзка с този закон

причината за тази схема за насочване на доходите от реклама на TV 2 чрез TV 2 Reklame A/S и фонда за TV 2 е политическа воля за защита на редакционната независимост на TV 2. Подробните разпоредби за дейността на TV 2 се съдържат в членове 29, 30 и 33 от Закона за радиото и телевизията (в редакцията, която е била в сила към онзи момент).

- 4 Страните по главното производство спорят дали печалбата на TV 2 Reklame A/S е можело да се използва единствено за покриване на нуждите от финансиране на TV 2 и дали TV 2 е имало законно право върху въпросните доходи. Запитващата юрисдикция (the Østre Landsret (Висш съд на Източна Дания) в това отношение отбелязва, че разпоредбите на Закона за радиото и телевизията, които са в сила към онзи момент, изрично предвиждат, че министърът на културата може да реши част от печалбата на TV 2 Reklame A/S да не бъде прехвърляна към фонда за TV 2. Аналогично, в подготвителните документи, свързани с този закон, се посочва, че министърът на културата може „да реши каква част от печалбите от рекламни дейности да бъде прехвърлена към фонда за TV 2“. Така случаят се отнася до финансиране чрез бюджетни рамки, а не чрез законно право върху доходите от реклама.
- 5 На практика обаче цялата печалба на TV 2 Reklame A/S през 1995 г. и 1996 г. е прехвърлена към фонда за TV 2. Освен това през тези две години от фонда за TV 2 на TV 2 е прехвърлена обща сума, състояща се както от средства от лицензионни такси, така и от доходи от реклама, въпреки че в нея не са включени всички доходи от реклама, прехвърлени от TV 2 Reklame A/S към фонда за TV 2.
- 6 TV 2 Reklame A/S и фондът за TV 2 са прекратени на 1 януари 1997 г. Впоследствие TV 2 поема продажбата на рекламното време на дружеството и по този начин получава пряко доходите от реклама. Освен това от този момент TV 2 започва да получава и средствата от лицензионни такси директно от другия датски обществен канал DR (който е имал задачата да събира тези такси). При закриването на фонда за TV 2 активите на фонда са прехвърлени на TV 2.
- 7 В допълнение в периода 1995—2002 г. TV 2 получава няколко предимства от държавата: те са свързани с i) освобождаване от корпоративен данък; ii) неплащане на лихва и на такса за предсрочно погасяване на заема за започване на дейността, предоставен на дружеството; iii) държавна гаранция за оперативния заем до края на 1996 г.; и iv) плащане на прекомерно ниска такса за използване на радиочестотите. Всички тези предимства са квалифицирани като съществуваща държавна помощ.
- 8 TV 2 престава да получава лицензионни такси на 1 юли 2004 г., когато автономната институция е преобразувана в съществуващото понастоящем дружество с ограничена отговорност TV 2/DANMARK A/S. На TV 2 не се позволява да събира абонаментни такси и няма достъп до външно заемно

финансиране. От началото TV 2 среща финансови затруднения, които по същество се дължат на слабата му капитализация. Датската държава решава, че TV 2 следва да си осигури необходимия собствен капитал чрез текущи печалби от дейността. През периода от 1995 г. до 2002 г. TV 2 стига от отрицателен собствен капитал в размер на 97,8 млн. DKK до положителен собствен капитал в размер на 550,5 млн. DKK. В края на 2005 г. собственият капитал на TV 2 достига 652 млн. DKK.

Задълженията за обществена услуга на TV 2 и взаимоотношенията с регионалните станции на TV 2

- 9 Към момента на учредяването си TV 2 има само едно общонационално предприятие. Впоследствие са създадени няколко „регионални предприятия“ (наричани по-нататък „регионалните станции“). Така през процесния период предприятието на TV 2 се състои от девет обособени публични предприятия: националното предприятие и осем регионални предприятия, всяко от които има свои собствени независим регионален съвет, съвет на директорите, програмен съвет, изпълнителен съвет и бюджет и програмна отговорност.
- 10 През периода 1995—2004 г. съгласно Закона за радиото и телевизията TV 2 има задължение да създава и излъчва национални и регионални телевизионни програми. Националното предприятие и регионалните станции трябва да излъчват своите програми в рамките на една и съща мрежа за телевизионно разпространение, тъй като поделят помежду си времето за излъчване. TV 2 получава доходите от реклама, генерирани във връзка с излъчването на регионалните предавания. До 2003 г. регионалните станции нямат свои собствени лицензи за излъчване и собствени договори за обществена услуга с държавата. Регионалните станции не разполагат със свой собствен устав и нямат задължение да представят на министъра отчети за предоставяната обществена услуга, тъй като TV 2 е задължено да представя отчети за предоставяната обществена услуга, обобщаващи начина, по който е изпълнявано общото задължение за обществена услуга. Това също е променено през 2003 г.
- 11 Както е посочено по-горе, до 1997 г. фондът за TV 2 прехвърля средствата от лицензионните такси на TV 2. Както е посочено също така, фондът за TV 2 е прекратен през 1997 г. След това, както беше посочено, цялостната дейност на TV 2 се финансира с дела на TV 2 от средствата от лицензионните такси, с доходите от реклама на TV 2 и от продажби на програми и други услуги, както и с безвъзмездни средства и т.н. Освен това TV 2 има публичноправно задължение за прехвърляне на минимална годишна сума на регионалните станции. Централното управление на TV 2 всяка година определя „бюджета на националното предприятие, включително разпределението на средства за всяко отделно регионално предприятие на TV 2“: вж. член 24, параграф 1 от Закона за радиото и телевизията. Разпределените средства трябва да бъдат вземани от общите приходи на TV 2, поради което няма изискване сумата да

се отделя именно от средствата от лицензионните такси, получени от TV 2. През периода от 1997 г. до 2002 г. TV 2 разпределя общо близо 2 млрд. DKK на регионалните станции.

- 12 Запитващата юрисдикция не счита, че е уместно това разпределяне на средства между регионалните станции да се квалифицира като „възнаграждение“, изплатено на регионалните станции за излъчването на програми в рамките на регионалните прозорци, както е прието от Общия съд в точка 171 от решението по дело T-674/11. В действителност през периода от 1997 г. до 2002 г. на TV 2 е предоставяна частта от средствата от лицензионни такси, която регионалните станции до този момент са получавали от фонда за TV 2, и впоследствие на TV 2 е възложена задачата да разпределя средствата на регионалните станции, тъй като то е трябвало да отпусне на регионалните станции определена сума, която съгласно подготвителните документи във връзка със законодателното изменение, е най-малко в размер на сумата, получавана до момента от регионалните станции чрез трансфер от фонда за TV 2 (275 млн. DKK през 1996 г.).
- 13 Когато националното предприятие на TV 2 е преобразувано в дружество с ограничена отговорност, считано от 1 юли 2004 г., задължението на TV 2 да разпределя ежегодно средства на регионалните станции отпада. В същото време се променя размерът на средствата, предоставяни на TV 2, така че да се отчете обстоятелството, че TV 2 вече няма такова задължение. Така през 2003 г. на TV 2 е предоставена сума в размер на 151,1 млн. DKK от лицензионни такси в сравнение с общо 556,2 млн. DKK средства от лицензионни такси, предоставени на TV 2 през 2002 г. За сметка на това от 2004 г. регионалните станции започват да получават дял от средствата от лицензионни такси директно от другия датски обществен канал DR.

Дела пред съдилищата на Съюза във връзка със схемата за финансиране на TV 2 за периода 1995—2002 г.

- 14 С решението от 2004 г. Комисията установява, че помощта, предоставена на TV 2 под формата на средства от лицензионни такси и други мерки през периода 1995—2002 г., представлява държавна помощ за TV 2, за която се изисква уведомяване, и същевременно, че мерките са съвместими с общия пазар съгласно член 86, параграф 2 от Договора за ЕО, с изключение на сума в размер на 628,2 млн. DKK, която Комисията квалифицира като свръхкомпенсация и която съответно трябва да бъде възстановена от TV 2. Срещу решението на Комисията е образувано производство пред Общия съд от TV 2 и датските власти, както и от Viasat и Discovery Networks Denmark (бившо SBS Broadcasting SA/TvDanmark).
- 15 В съответствие с решението на 29 ноември 2004 г. TV 2 възстановява 628,2 млн. DKK ведно с лихвите и съответната сума за 2003 г., чието възстановяване датските власти са поискали по своя собствена инициатива

(изчислена по същия метод както в решението от 2004 г.), ведно с лихвите, като общият размер на сумите е 1 073 млн. DKK.

- 16 Тъй като възстановяването на тези суми би довело до неплатежоспособност на TV 2, Комисията с решението относно рекапитализацията разрешава на датското правителство да рекапитализира TV 2 чрез увеличаване на капитала на последното с около 440 млн. DKK и преобразуване на държавен заем в размер на около 394 млн. DKK в собствен капитал. Решението от 2004 г. е отменено от Общия съд с решение от 22 октомври 2008 г. по дело TV 2/Danmark и др./Комисия (T-309/04, T-317/04, T-329/04 и T-336/04). Новото решение на Комисията по случая е прието на 20 април 2011 г. (решението от 2011 г.). В решението от 2011 г. Комисията установява, че през периода от 1995 г. до 2002 г. схемата за финансиране на TV 2 представлява предоставена на TV 2 държавна помощ, за която се изисква уведомяване. В тази връзка, по-специално средствата от лицензионни такси, прехвърлени от TV 2 на регионалните станции през периода 1997—2002 г. (около 2 млрд. DKK), и доходите от реклама на TV 2 от 1995 г. и 1996 г., прехвърлени на TV 2 от TV 2 Reklame A/S чрез фонда за TV 2 (около 1,5 млрд. DKK), са квалифицирани като помощ съгласно член 107, параграф 1 ДФЕС. В това отношение Комисията констатира, че всички приходи, прехвърлени на TV 2 от фонда за TV 2 в периода от 1995 г. до 1997 г., представляват държавна помощ, предоставена на TV 2. В същото време обаче Комисията одобрява общия размер на предоставената на TV 2 помощ като съвместима компенсация за обществена услуга съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС. Срещу решението от 2011 г. са подадени жалби пред Общия съд от TV 2 и Viasat (дела T-674/11 и T-125/12), като това решение е окончателно потвърдено в решенията на Съда по дела C-649/15 P, C-656/15 P, C-657/15 P и C-660/15 P. Съдът потвърждава по-специално, че TV 2 Reklame A/S и фондът за TV 2 са публични предприятия, контролирани от датската държава, че техните средства са били на разположение на държавата и следователно случаят е свързан с предимство, финансирано с държавни средства. За повече подробности относно производството се препраща по-специално към решенията на Съда по дела C-649/15 P и C-660/15 P.

Други дела за държавна помощ, засягащи TV 2

- 17 Успоредно с делото за държавна помощ относно мерките за финансиране на TV2 през периода 1995—2002 г., висящи са още три други дела за държавна помощ, засягащи TV 2: делото относно рекапитализацията, делото относно помощта за оздравяване и делото относно реструктурирането, които ще бъдат описани накратко по-долу.
- 18 В основата на делото относно рекапитализацията е възстановяването на помощта, направено от TV 2 в резултат на решението от 2004 г., и то се отнася до рекапитализацията на TV 2 от датската държава. В решението

относно рекапитализацията от 2004 г. Комисията одобрява рекапитализацията на TV 2 съгласно (към онзи момент) член 86, параграф 2 от Договора за ЕО. Срещу това решение са подадени жалби пред Общия съд, който по дела T-12/05 и T-16/05 постановява, че не е необходимо да се произнася по случая, тъй като мерките за рекапитализация са тясно свързани с решението от 2004 г. и следователно трябва да бъдат оценени като цяло от Комисията във връзка с новото разглеждане на схемата за финансиране на TV 2 за периода от 1995 г. до 2002 г.

- 19 В основата на делото относно помощта за оздравяване са срещаните от TV 2 през 2008 г. трудности, свързани с паричните потоци. Въз основа на това държавата решава да отпусне на TV 2 помощ за оздравяване под формата на заем, който е одобрен от Комисията като помощ за оздравяване. Това решение е обжалвано пред Общия съд (дело T-114/09), но впоследствие делото е прекратено.
- 20 Делото относно реструктурирането се отнася до плана за реструктуриране, за който датските органи са изпратили уведомление на Комисията на 4 февруари 2009 г. под формата на последващи действия във връзка с решението относно помощта за оздравяване. С решението относно реструктурирането Комисията одобрява плана за реструктуриране при спазване на определени условия, включително възможността TV 2 да въведе такси за крайните потребители („решението относно реструктурирането“). Това решение е обжалвано пред Общия съд (дело T-210/02), но впоследствие делото е прекратено.

Национални производства относно схемата за финансиране на TV 2 през периода 1995—2004 г.

- 21 Настоящото производство е образувано от Viasat на 28 февруари 2006 г., но е спряно в очакване на изхода от различни производства пред съдилищата на Съюза по отношение на схемата за финансиране на TV 2.
- 22 След постановяването на решенията на Съда по дела C-649/15 P, C-656/15 P, C-657/15 P и C-660/15 P в крайна сметка е установено, че мерките в полза на TV 2 през периода 1995—2002 г., представляват държавна помощ, за която се изисква уведомяване и която е съвместима с вътрешния пазар съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС. Мерките, включително средствата, прехвърлени на регионалните станции (вж. дело T-674/11), са предоставени в нарушение на задължението за непредприемане на действия по член 108, параграф 3 ДФЕС. Също така е установено, че цялата програмна схема на TV 2 (на националното му предприятие) може да се счита за обществена телевизия и следователно всички свързани с нея разходи биха могли да се разглеждат като разходи за обществена услуга (вж. дело T-309/04).

Основни доводи на страните в главното производство

По първия преюдициален въпрос

Становищата на TV 2 и Министерството на културата

- 23 Според TV 2 и Министерството на културата трябва да се направи основно разграничение между компенсация за обществена услуга, предоставена в рамките на член 106, параграф 2 ДФЕС, и държавна помощ, предоставена съгласно член 107, параграф 3 ДФЕС. По отношение на TV 2 не е налице неполагащо се предимство във връзка с лихвите като разгледаното в решението по дело CELF, тъй като разходите за външно финансиране през даден период на незаконосъобразност биха довели само до съответно увеличение на разходите за обществената услуга на TV 2 и тъй като с оглед на презумпциите, които са в основата на решението от 2011 г., би било необходимо да се увеличи компенсацията за обществената услуга на TV 2, за да се покрие произтичащото недостатъчно финансиране и да се осигури собственият капитал на TV 2 и способността му да изпълнява задачата си за предоставяне на обществената услуга.
- 24 Компенсацията за обществена услуга се характеризира с това, че предприятието, което получава компенсация, има задължение да предоставя услуги от обществен интерес по начин, който вреди на конкурентоспособността на предприятието, и включва услуги, които предприятието не би предлагало свободно, ако функционираше при пазарни условия. Помощта за обществена услуга включва и аспекта, че размерът на получената компенсация не трябва да надхвърля необходимото за покриване на нетните разходи, свързани с изпълнението на задълженията за предоставяне на обществена услуга, и евентуално разумна печалба.
- 25 С оглед на тези характеристики съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС получателите на компенсация за обществена услуга не получават неполагащо се конкурентно предимство от помощта. Дори ако самата помощ не води до конкурентно предимство, едно преждевременно плащане само по себе си също не представлява неполагащо се конкурентно предимство. От друга страна, принудителното събиране на вземане за лихви за неправомерност от TV 2 ще доведе до недостатъчно компенсиране за дейностите за предоставяне на обществена услуга от TV 2 и съответно до нарушаване на конкуренцията в полза на конкурентите на TV 2, включително Viasat, и ще застраши изпълнението на задачата на TV 2 за предоставяне на обществената услуга. От това следва, че макар задължението за непредприемане на действия да се прилага и за помощта съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС, няма задължение да се начислява лихва за неправомерност за неутрализиране на неполагащо се предимство.
- 26 Това при всички случаи трябва да е вярно в случай като разглеждания, в който в решението от 2011 г. — а впоследствие и в решението относно

рекапитализацията и решението относно реструктурирането — Комисията е обявила въпросната помощ за съвместима с вътрешния пазар въз основа на оценка на общото финансово състояние на цялото предприятие за обществени услуги, включително неговата капитализация. Твърди се, че уважаването на иск за лихва за неправомерност в този случай би обезсмислило решенията на Комисията и би накърнило правомощията на Комисията съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС.

Становището на Viasat

- 27 Viasat твърди, че помощта за обществени услуги, която е одобрена съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС, с нищо не се различава от помощта, одобрена съгласно член 107, параграф 3 ДФЕС. То счита, че следователно и в двата случая е необходимо да се плати лихва за неправомерност.
- 28 Viasat се позова на решението по дело C-657/15 P, в което Съдът постановява, че възнаградението за обществената услуга, изплатено на TV 2, води до финансово предимство за TV 2, тъй като е предоставено в нарушение на условията, определени в решението по дело Altmark. Освен това съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС е възможно да се получи разумна печалба във връзка с изпълнението на задачата за предоставяване на обществена услуга. В съответствие с това и както е посочено в решението от 2011 г., TV 2 е успяло да натрупа обща печалба в размер на 628,2 млн. DKK.
- 29 В областта на излъчването на телевизия се признава много широко определение за обществена услуга, при което всички разходи на TV 2 се разглеждат като разходи за обществена услуга. Според Viasat въз основа на това често е по-изгодно да се получи помощ съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС, отколкото съгласно член 107, параграф 3 ДФЕС. Съществуват многобройни примери за договорни задължения за обществена услуга, при които предприятието доброволно сключва споразумения с държавата с цел предоставяне на обществена услуга.
- 30 Помощта за културата, която е предмет на дело CELF, представлява компенсация за разходите, свързани с производството и износа на книги на френски език. Следователно тя е до голяма степен съпоставима с държавната помощ за предоставяне на обществена услуга по настоящото дело. Би било неестествено помощта, отпусната на CELF, да се третира различно от помощта, предоставена на TV 2.
- 31 Според Viasat възприемането на доводите на Министерството на културата и TV 2, би подкопало действителната ефективност на задължението на държавите членки за уведомяване и непредприемане на действия в областта на помощта, предоставена съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС, тъй като би довело до липса на каквито и да било последици при неизпълнение на задължението за уведомяване. Освен това конкурентите биха останали без правни средства за защита и решението по дело Altmark би се обезсмислило,

ако не е възможно конкурентите да поискат плащане на лихва за неправомерност в случай като настоящия, в който помощта е била предоставена в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС и при неспазване на условията, определени в решението по делото Altmark по отношение на прозрачността, обществените поръчки и ефективната работа.

Съображенията на запитващата юрисдикция

- 32 Запитващата юрисдикция посочва, че съгласно установената съдебна практика на Съда основната цел на искането за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ е да се премахне нарушаването на конкуренцията, причинено от конкурентното предимство, придобито чрез неправомерна помощ. Непологащото се предимство за получателя на помощта — дори в случаите, когато помощта впоследствие е обявена за съвместима — се състои по-специално в неплащането на лихвата, която той би заплатил върху сумата на съвместимата помощ, ако трябваше да заеме тази сума на пазара през периода на неправомерност: вж. решение по дело CELF; Eesti Pagar (C-349/17, т. 130), и Residex Capital IV CV (C-275/10, т. 33 и 34).
- 33 Във връзка с това запитващата юрисдикция счита, че не е убедена, че характерът на задължението за обществена услуга съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС предполага, че общият правен принцип за държавната помощ относно лихвата за неправомерност в случаите, свързани с нарушения на задължението за непредприемане на действия съгласно член 108, параграф 3 ДФЕС, не трябва да се прилага в случаите, отнасящи се до помощ под формата на компенсация за задължения за обществени услуги.
- 34 Помощта в полза на предприятие за обществени услуги се предоставя с цел изпълнение на обществена услуга, а не с цел да се компенсира тежестта, свързана с плащането на лихва за неправомерност. Плащането на лихва за неправомерност само по себе си не може да се разглежда като изпълнение на задължение за обществена услуга.
- 35 Въз основа на това е съмнително дали от чисто правна гледна точка може да се твърди, че плащането на лихва за неправомерност увеличава разходите на получателя на помощта, свързани с дейностите по предоставяне на обществена услуга. По същата причина доводът на TV 2 и на Министерството на културата в смисъл че начисляването на лихва за неправомерност би довело до „недостатъчна компенсация“ за изпълнението на задачата на предприятието за предоставяне на обществена услуга, не изглежда на пръв поглед основателен.
- 36 Начисляването на лихва за неправомерност невинаги означава, че предприятие, което предоставя обществена услуга, няма да разполага с необходимите средства за изпълнение на задължението си за обществена услуга, тъй като решението по дело Altmark в крайна сметка се основава на

презумпция, че в зависимост от обстоятелствата част от печалбата може да бъде призната по мярка за помощ, която е съвместима съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС. От друга страна, не може да се изключи възможността предприятие, което е получило помощ, различна от държавна помощ за обществена услуга, да понесе нетна загуба при осъществяване на подпомаганата дейност, във връзка с която се претендира лихва за неправомерност. В тази връзка е мислимо въпросното предприятие в резултат на иск за плащане на лихва за неправомерност да престане да извършва тази подпомагана дейност и следователно държавната помощ няма да има желанния ефект по същия начин, както може да се очаква по отношение на предприятие за обществени услуги.

- 37 Запитващата юрисдикция е наясно, че плащането на лихва за неправомерност в зависимост от обстоятелствата ще означава, че получателят на държавна помощ ще може да оцелее само ако получи капиталова инжекция и че следователно капиталовата инжекция може да бъде необходима, за да може държавата да постигне целта на помощта. Това обаче може да е така и при други получатели на помощ. Освен това е очевидно, че съвместимостта на една такава нова помощ в даден случай — по същия начин като непредвидените загуби, които всеки един получател на помощ трябва да е понесъл — трябва да бъде оценена въз основа на нуждите от помощ, които предприятието би могло да има към този момент.

По втория преюдициален въпрос

Становищата на TV 2 и Министерството на културата

- 38 TV 2 и Министерството на културата считат, че средствата, прехвърлени на регионалните станции (около 2 млрд. DKK) (наричани по-нататък „регионалните средства“), трябва да бъдат приспаднати от основната сума, която ще се бъде взета предвид при изчисляването на евентуалното вземане за лихва за неправомерност в настоящия случай.
- 39 Във връзка с това TV 2 и Министерството на културата твърдят, че Viasat неправилно поддържа, позовавайки се на решението на Общия съд по дело T-674/11, че регионалните средства представляват плащане от TV 2 на регионалните станции за излъчването на регионални програми в регионалните прозорци и че средствата са намалили тежестта, която в противен случай би била поета от TV 2.
- 40 Датската държава е избрала да организира задачата за предоставяне на обществена услуга, възложена на цялото предприятие на TV 2, по такъв начин, че да е разделена на регионално и национално задължение, наложено на всяко обособено предприятие в рамките на цялото TV 2. Задължението за излъчване на регионални програми е наложено на регионалните станции и продължава да бъде тяхно задължение, а националното задължение трябва да се поема от националното предприятие. Следователно единственото

задължение на TV 2 е било да запълни националния ефир с програми и да осигури време за излъчване на регионалните станции, като им предостави достъп до прозорци за излъчване в националния ефир, в които те биха могли да излъчват регионално съдържание. От своя страна регионалните станции са били задължени да изготвят и излъчват регионални програми в тези прозорци.

- 41 Регионалните средства са компенсацията на датската държава за регионалните станции за изпълнение на задължението им да излъчват регионални телевизионни програми. Средствата не водят до намаляване на „тежестта“ за националното предприятие под формата на „регионално задължение“. Съгласно датското право националното предприятие няма такова задължение.
- 42 По този начин през периода от 1997 г. до 2002 г. TV 2 е действало единствено като посредник, който прехвърля регионалните средства, и не е извличало никакво предимство. TV 2 не е получило повече или по-малко в резултат на изпълнението на задачата на посредник през периода 1997—2002 г. в сравнение с периода преди 1997 г., когато фондът за TV 2 е прехвърлял държавната компенсация на регионалните станции без посредническата намеса на TV 2, или с периода след 2002 г., когато регионалните станции са получавали своя дял от средствата от лицензионни такси директно от DR.
- 43 Следователно фактът, че схемата, по която TV 2 като посредник е прехвърляло регионалните средства, е била приложена без предварителното одобрение на Комисията съгласно член 108, параграф 3 ДФЕС, не предоставя на TV 2 нито предимство по отношение на лихвите, нито неполагашо се подобрене на неговата позиция на пазара. Поради това, що се отнася до регионалните средства, в настоящия конкретен случай те не са породили незаконните последици, посочени от Съда в решението по дело CELF.
- 44 TV 2 и Министерството на културата се позовават на съображение 194 от решението от 2011 г., в което се посочва, че тъй като сумите са прехвърлени към TV 2 и след това — към регионалните станции, Комисията е включила тези суми в изчисленията както като приходи, така и като разходи, което на практика означава, че те не са повлияли на оценката на Комисията за пропорционалността. В производството по дело T-6[74]/11 Комисията поддържа сходно становище, а именно, че TV 2 не е получателят на помощта, която е била прехвърлена на регионалните станции, и че то също така не е извлякло никакво предимство от своята роля на посредник. Следователно според Комисията TV 2 не би могло да бъде задължено да плаща лихва за неправомерност върху помощта. Според Комисията това подкрепя извода, че TV 2 няма правен интерес да оспорва обжалваното решение, що се отнася до този въпрос.

- 45 TV 2 и Министерството на културата се позовават на параграф 41, буква а) (бележка 65) от известието за сътрудничество, в който се посочва, че платените върху номиналния размер на помощта данъци могат да бъдат приспаднати за целите на възстановяването на лихва за неправомерност, както и на известието за възстановяване, в което се посочва, че при изчисляването на сумата, която подлежи на възстановяване, националните органи могат да вземат предвид въздействието на данъчните правила, така че само нетната сума се възстановява от получателя.
- 46 Накрая, TV 2 и Министерството на културата се позовават на решението на Общия съд по дело T-459/93, в което се приема, че при възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ в съответствие с решение на Комисията, националните органи могат по правило да приспадат определени суми съгласно националните правила. TV 2 и Министерството на културата твърдят, че съществуват прилики между настоящия случай, в който TV 2 е прехвърляло средства от лицензионните такси на регионалните станции (в размер поне равен на този от 1996 г.) съгласно задължение, установено в Закона за радиото и телевизията, и случая, в който част от сумата на помощта се плаща на данъчните органи в резултат на законоустановено данъчно задължение.

Становището от Viasat

- 47 Viasat оспорва представените TV 2 и Министерството на културата становища. Viasat счита, че от точка 51 от решението по дело CELF следва, че отпускането на неправомерна държавна помощ води до предимство за получателя, съответстващо на това, което биха били разходите по лихвите, ако сума, равна на целия съвместим размер на помощта, е била взета назаем при пазарни условия. Това е предимството, което плащането на лихвата за неправомерност има за цел да неутрализира. Тъй като цялата сума на предоставената на TV 2 помощ е съвместима държавна помощ, обхваната от член 107 ДФЕС, лихвата за неправомерност съответно трябва също да бъде платена върху цялата сума.
- 48 Освен това Viasat изтъква, че Общият съд по дело T-674/11 (точки 152—173) и Съдът по дело C-649/15 P (точки 48—58) са отхвърлили довода, че регионалните средства следва да бъдат приспаднати от размера на помощта, както и че съдилищата на Съюза също така са отхвърлили аргументацията на Комисията по делото, доколкото в тя на се подкрепя от обжалваното решение.
- 49 Съгласно становището на Viasat регионалните средства са намалили тежест, която в противен случай би била поета от TV 2, а именно задължението за създаване и излъчване на регионални програми. Според Viasat регионалните средства в действителност са представлявали възнаграждение, платимо от TV 2 на регионалните станции, за услуга, която TV 2 в противен случай е трябвало да закупи от друг доставчик.

- 50 Viasat също така твърди, че макар TV 2 да е имало публичноправно задължение за прехвърляне на минимална годишна сума на регионалните станции, не е било уточнено по какъв начин следва да се финансира тази сума, включително дали тя трябва да се взема от доходите на TV 2 от лицензионни такси или от реклама. Така самото TV 2 е решило кои източници на доходи да бъдат използвани за изплащане на възнагражденията на регионалните станции. Задължението на TV 2 да финансира дейностите на регионалните станции щеше да е същото, ако TV 2 не бе получило средства от лицензионните такси: вж. решение на Общия съд по дело T-674/11, т. 173.
- 51 Viasat твърди, че нито от известието за възстановяване, нито от известието за сътрудничество не следва, че при искане за възстановяване не може да се приспада нищо друго освен данък. Същото се отнася и за цитираното по-горе дело T-459/93. Тези три акта се отнасят само до данъчни плащания и не установяват общ принцип, че не следва да се възстановяват средства, свързани с помощта. Според становището на Viasat прехвърлянето на средства от TV 2 към регионалните станции не може да се сравнява с плащането на данъци. При плащането на данъци средствата вече се дължат на държавата и следователно възстановяването им всъщност ще доведе до двойно плащане, което не е така в настоящия случай.

Съображенията на запитващата юрисдикция

- 52 Запитващата юрисдикция е установила, че решенията на Комисията се отнасят само до националното предприятие TV 2. За разлика от това регионалните станции не са били предмет на решенията на Комисията и съответно по своето естество те не са получатели на помощи за целите на тези решения. В основата на третия въпрос стои и обстоятелството, че сумите, прехвърлени от TV 2 на регионалните станции, не са приспаднати от сумата, която органите на Съюза считат за държавна помощ, предоставена на TV 2. Така може да се твърди, че сумите, които са прехвърлени на регионалните станции — независимо от факта, че те са били квалифицирани като помощ — в действителност са извадени от нетното предимство, предоставено на TV 2 чрез помощта.
- 53 Запитващата юрисдикция не счита, че е уместно разпределението на средствата от TV 2 на регионалните станции през периода 1997—2002 г. да се окачествява като възнаграждение, изплатено на регионалните станции за излъчване на програми в рамките на регионалните прозорци. В действителност през този период на TV 2 е предоставена частта от средствата от лицензионни такси, която регионалните станции до този момент са получавали от фонда за TV 2, и впоследствие на TV 2 е възложена задачата да разпределя средствата на регионалните станции, тъй като TV 2 е трябвало да предоставя определена сума, най-малко в размер на сумата, която регионалните станции са получавали до момента от фонда за TV 2.

- 54 Тълкуването на датското право през периода 1997—2002 г., на което Общият съд се основава, за да квалифицира регионалните средства като държавна помощ в решението по дело T-674/11, не е обвързващо за целите на настоящото дело, тъй като определянето на правилното тълкуване на датското право по спор пред датски съд е въпрос от компетентността на този датски съд. Това трябва да важи и по отношение на отговора на Съда на поставените по настоящото дело въпроси. Запитващата юрисдикция е изяснила въпроса, че спорът по настоящото дело не засяга квалифицирането на регионалните средства като държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 ДФЕС. Тази квалификация не е оспорена по делото. Делото се отнася единствено до въпроса какви са последиците от неспазването на член 108, параграф 3 ДФЕС, включително на кое тълкуване на датското право следва да се основава разглеждането от Съда на въпросите, свързани с правото на Съюза.
- 55 Запитващата юрисдикция е съгласна с Министерството на културата и TV 2, че решението по дело CELF не разглежда въпроса дали евентуалното задължение за плащане на лихва за неправомерност може да бъде разширено и да се прилага и по отношение на помощ, която в действителност е прехвърлена на други предприятия.

По третия преюдициален въпрос

Становищата на TV 2 и Министерството на културата

- 56 TV 2 и Министерството на културата заявяват, че доходите от реклама от 1995 г. и 1996 г., които са прехвърлени от TV 2 Reklame A/S чрез фонда за TV 2 (около 1,5 млрд. ДKK) (наричани по-нататък „доходите от реклама“), трябва да бъдат приспаднати от сумата, която трябва да се вземе предвид при изчисляването на евентуалното вземане за лихва за неправомерност. Според тях доходите от реклама представляват заплащане за предоставянето на рекламно време от TV 2 на частни рекламодатели. Квалифицирането на средствата като държавна помощ се дължи единствено на факта, че до 1997 г. доходите са били насочени от рекламодателите към двете държавни предприятия TV 2 Reklame A/S и фондът за TV 2. Въпреки това според TV 2 и Министерството на културата чрез тази схема TV 2 не е получило повече или по-малко от своите конкуренти на пазара на телевизионна реклама, нито е получило повече или по-малко в периода след 1997 г., когато самото TV 2 е било отговорно за своето рекламно време и за който период доходите от реклама не са квалифицирани като държавна помощ. Според TV 2 и Министерството на културата това означава, че доходите от реклама не са довели до неполагащо се подобрене на конкурентната позиция на TV 2, както се предвижда в решението по дело CELF, и че тези суми съответно не следва да се включват при изчисляването на евентуалното вземане за лихва за неправомерност.

Становището на Viasat

- 57 Viasat твърди, че представените от TV 2 и Министерството на културата доводи противоречат на решението на Съда по дело C-657/15 P, в което се приема, че цялата сума на помощта, предоставена на TV 2, включително доходите от реклама, представлява държавна помощ. Непосредствената последица от това е, че тези доходи не следва да се разглеждат просто като заплащане на TV 2 за услугите на TV 2, тъй като това би довело до извода, че не са държавна помощ. Съдът е основал своето становище по-специално на факта, че при други обстоятелства TV 2 можеше и да не получи средствата.
- 58 Доходите от реклама са се натрупвали във фонда за TV 2, от който те биха могли да се използват и за цели, различни от финансирането на TV 2. Следователно става въпрос за държавни средства, предоставени на TV 2, което след това може да ги използва за своята дейност. Според Viasat TV 2 по този начин е получило и предимство по отношение на лихвите, тъй като средствата са предоставени преди Комисията да е издала одобрението си.

Съображенията на запитващата юрисдикция

- 59 Както беше посочено по-горе, страните по главното производство спорят дали печалбата на TV 2 Reklame A/S е можело да се използва единствено за покриване на нуждите от финансиране на TV 2 и дали TV 2 е имало законно право върху въпросните доходи. Запитващата юрисдикция моли Съдът в своя отговор на третия въпрос да се основе на тълкуването на датското право, както е посочено по-горе от запитващата юрисдикция. Поради това от Съда се изисква да отговори на въпроса, приемайки, че през 1995 г. и 1996 г. TV 2 не е имало законно право върху (всички) доходи от реклама, получени от предоставянето на рекламно време в програмата на TV 2. Следователно по този въпрос Съдът може да се основе на тълкуването на датското право, както е посочено в съображение 81 и следващите от решението от 2011 г.
- 60 Освен това запитващата юрисдикция счита, че следва да се прецени дали нарушението на задължението за непредприемане на действия в тази връзка действително е предоставило на TV 2 предимство, свързано с осигуряване на парични потоци, що се отнася до доходите от реклама. Следователно може да се твърди, че взетите от министъра на културата решения за прехвърляне на средства от TV 2 Reklame към фонда за TV 2 и от този фонд към TV 2 са представлявали преференциално третиране на TV 2, което — ако правилата за уведомяване са били спазени — нямаше да може да се извърши, до одобряване на прехвърлянията като цяло или на годишна основа от Комисията.

Кратко представяне на мотивите за преюдициално запитване

- 61 За да може запитващата юрисдикция да се произнесе по предявените от ищеца претенции за плащане на лихва за неправомерност, тя трябва първо да се произнесе по редица въпроси от правото на Съюза, които изглежда не са били изяснени в съдебната практика на Съда.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ